

SESSION ORDINAIRE 2017-2018

6 MARS 2018

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**
PROPOSITION D'ORDONNANCE
**modifiant l'article 23, § 9, du
Code électoral communal bruxellois**

(déposée par Mme Caroline DÉ SIR (F),
M. Emmanuel DE BOCK (F), Mme Julie de GROOTE (F),
M. René COPPENS (N), Mme Brigitte GROUWELS (N),
M. Fouad AHIDAR (N), Mme Zoé GENOT (F),
MM. Bruno DE LILLE (N) et Vincent DE WOLF (F))

Développements

La présente proposition d'ordonnance a pour but d'apporter une modification à l'article 23, § 9, alinéa 2, du Code électoral communal bruxellois (ci-après « CECB »), modifié par l'ordonnance du 27 octobre 2016.

A l'heure actuelle, cette disposition prévoit qu'en cas de renouvellement intégral des conseils communaux, aucune liste ne peut comprendre un nombre de candidats inférieur à deux et supérieur à celui des conseillers à élire. La disposition précise également que sur chacune des listes de candidatures à l'élection des conseils communaux de la Région de Bruxelles-Capitale, deux candidats qui se suivent doivent être de sexe différent et que le choix du sexe du candidat de la dernière place est libre.

La correction qui est envisagée dans la présente proposition a pour but d'apporter une précision indispensable afin de répondre complètement à l'objectif visé par l'ordonnance du 27 octobre 2016, en l'occurrence l'égalité de représentation des hommes et des femmes et l'alternance des hommes et des femmes sur les listes.

GEWONE ZITTING 2017-2018

6 MAART 2018

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**
VOORSTEL VAN ORDONNANTIE
**tot wijziging van artikel 23, § 9, van het
Brussels Gemeentelijk Kieswetboek**

(ingediend door mevrouw Caroline DÉ SIR (F),
de heer Emmanuel DE BOCK (F), mevrouw
Julie de GROOTE (F), de heer Réne COPPENS (N),
mevrouw Brigitte GROUWELS (N), de heer
Fouad AHIDAR (N), mevrouw Zoé GENOT (F), de heren
Bruno DE LILLE (N) en Vincent DE WOLF (F))

Toelichting

Dit voorstel van ordonnantie heeft als doel een wijziging aan te brengen in artikel 23, § 9, tweede lid van het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek (hierna « BGKWB »), gewijzigd bij de ordonnantie van 27 oktober 2016.

Thans voorziet die bepaling erin dat, in geval van volledige vernieuwing van de gemeenteraad, op geen enkele lijst het aantal kandidaten lager mag zijn dan twee of hoger dan het aantal te verkiezen raadsleden. De bepaling voorziet er tevens in dat, op elk van de lijsten met kandidaten voor de verkiezing van gemeenteraden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, twee opeenvolgende kandidaten van een verschillend geslacht moeten zijn en dat de keuze van het geslacht van de kandidaat op de laatste plaats vrij is.

De in dit voorstel voorgestelde wijziging heeft als doel een noodzakelijke verduidelijking aan te brengen zodat het doel van de ordonnantie van 27 oktober 2016 volledig bereikt wordt, met name de billijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen en de afwisseling van mannen en vrouwen op de lijsten.

L'ordonnance du 28 janvier 2005 avait introduit les principes selon lesquels sur chacune des listes de candidatures à l'élection des conseils communaux de la Région de Bruxelles-Capitale, l'écart entre le nombre de candidats de chaque sexe ne peut être supérieur à un et les deux premiers candidats de chacune des listes doivent être de sexe différent.

L'ordonnance du 15 mars 2012 a introduit le système d'alternance qui implique que deux candidats qui se suivent sur une liste doivent être de sexe différent.

L'introduction de ce principe de l'alternance sur toute la liste des candidats (système de la tirette complète) a eu pour conséquence que, de facto, il ne pouvait y avoir un écart de plus de un entre le nombre de représentants de chacun des deux sexes.

Le législateur ordonnantiel de 2016, en introduisant le principe selon lequel le choix du sexe du candidat de la dernière place est libre, avait pour objectif d'organiser une parité homme-femme entre la première et la dernière place de la liste de candidats. Les travaux préparatoires de cette proposition d'ordonnance expliquent clairement que le législateur a uniquement eu en vue les listes complètes de candidats puisqu'il expose qu'« étant donné le nombre impair de places sur une liste électorale, l'ordonnance du 15 mars 2012 imposerait que les candidats qui tirent et poussent la liste soient d'office du même sexe ». La construction de l'article 23, § 9, ne permet toutefois pas une telle lecture. En effet, la rédaction actuelle de la disposition implique que le choix du sexe du candidat de la dernière place est libre, qu'il s'agisse d'une liste complète ou incomplète, ce qui a notamment pour conséquence de permettre un écart de plus de un entre les candidats de chaque sexe lorsqu'il s'agit de listes incomplètes paires. En outre, le principe selon lequel la règle spéciale déroge à la règle générale a pour conséquence qu'en cas de liste de deux candidats, ces deux candidats pourraient être du même sexe étant donné que le choix du sexe du candidat de la dernière place (le deuxième) est libre.

Par conséquent, il convient d'apporter les précisions nécessaires afin de maintenir la plus grande parité possible, c'est à dire un écart de un au maximum entre le nombre de candidats de chaque sexe sur les listes, qu'elles soient complètes ou incomplètes.

Commentaire des articles

Article 1er

Cet article ne nécessite pas de commentaire particulier.

De ordonnantie van 28 januari 2005 voert het principe in dat, op elke kandidatenlijst voor de verkiezing van de gemeenteraden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht niet groter mag zijn dan één en dat de eerste twee kandidaten van elke lijst tot een verschillend geslacht moeten behoren.

De ordonnantie van 15 maart 2012 heeft een ritssysteem ingevoerd, wat inhoudt dat twee kandidaten die elkaar op een lijst volgen, van een verschillend geslacht moeten zijn.

De invoering van het principe van afwisseling op de kandidatenlijst (compleet ritssysteem) heeft de facto tot gevolg dat er geen verschil groter dan één kon zijn tussen het aantal vertegenwoordigers van elk geslacht.

De ordonnantiegever van 2016 had met de invoering van het principe van de vrije keuze van het geslacht van de kandidaat voor de laatste plaats als doel de pariteit man-vrouw tussen de eerste en laatste plaats op de kandidatenlijst te organiseren. De voorbereidende werkzaamheden voor dit voorstel leggen duidelijk uit dat de wetgever enkel volledige kandidatenlijsten voor ogen had, aangezien hij uitlegt dat « gelet op het oneven aantal plaatsen op een kieslijst, de ordonnantie van 15 maart 2012 tot gevolg [zou] hebben dat de kandidaten die trekken en duwen van hetzelfde geslacht zijn ». De formulering van artikel 23, § 9 staat een dergelijke lezing echter niet toe. De huidige formulering van de bepaling houdt immers in dat de keuze van het geslacht van de kandidaat op de laatste plaats vrij is wanneer het een volledige of onvolledige lijst betreft, wat met name tot gevolg heeft dat een verschil van meer dan één tussen de kandidaten van elk geslacht mogelijk is wanneer het gaat over onvolledige even lijsten. Daarenboven heeft het principe dat de bijzondere regel afwijkt van de algemene regel tot gevolg dat, in geval van een lijst met twee kandidaten, deze beide kandidaten van hetzelfde geslacht kunnen zijn, aangezien de keuze van geslacht van de kandidaat voor de laatste plaats (de tweede) vrij is.

Daarom is het noodzakelijk om de nodige verduidelijking te verstrekken om de grootst mogelijke pariteit te handhaven, te weten een verschil van maximaal één tussen het aantal kandidaten van elk geslacht op de al dan niet volledige lijsten.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel vergt geen bijzondere toelichting.

Article 2

Cette article a pour but de mettre le texte en adéquation avec la volonté réelle du législateur, qui était de veiller à ce que l'écart entre le nombre de candidats de chaque sexe ne soit pas supérieur à un.

Caroline DÉ SIR (F)
Emmanuel DE BOCK (F)
Julie de GROOTE (F)
René COPPENS (N)
Brigitte GROUWELS (N)
Fouad AHIDAR (N)
Zoé GENOT (F)
Bruno DE LILLE (N)
Vincent DE WOLF (F)

Artikel 2

Dit artikel brengt de tekst in overeenstemming met de *ratio legis* van de wetgever. Er wordt gezorgd dat het verschil tussen het aantal kandidaten op een lijst per geslacht niet hoger kan zijn dan één.

PROPOSITION D'ORDONNANCE**modifiant l'article 23, § 9, du
Code électoral communal bruxellois***Article 1er*

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Dans l'article 23, § 9, alinéa 2, du Code électoral communal bruxellois, la deuxième phrase est complétée par les mots « pour les listes comportant un nombre impair de candidats ».

Caroline DÉsir (F)
Emmanuel DE BOCK (F)
Julie de GROOTE (F)
René COPPENS (N)
Brigitte GROUWELS (N)
Fouad AHIDAR (N)
Zoé GENOT (F)
Bruno DE LILLE (N)
Vincent DE WOLF (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE**tot wijziging van artikel 23, § 9, van het
Brussels Gemeentelijk Kieswetboek***Artikel 1*

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

In artikel 23, § 9, tweede lid, van het Brussels Gemeentelijk Kieswetboek, wordt de tweede zin aangevuld met de woorden « voor de lijsten met een oneven aantal kandidaten ».